

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nerăscrite nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenthaler & Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 în Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Ernőbet-körös).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicări mai dese după tarife
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 8-a o seriă 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA“ iese în de-cere di
 Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un asem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 213.

Brașov, Miercuri 28 Septembrie (11 Octombrie).

1905.

NOU ABONAMENT

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1905
 se deschide nou abonament, la care invităm
 pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
 corone, pe șase luni 12 corone, pe trei luni
 6 corone, pe o lună 2 corone.

Pentru România și străinătate: Pe un
 an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
 luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se poate face mai ușor
 prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

O privire retrospectivă.

I.

După zilele înălțătoare de inimă
 și de spirite de la Sibiu ale serbări-
 lor naționale diferite și după închide-
 rea Esposiției, s'a întors fie-care la ale
 sale. Este bine, ca să ne dăm seama
 în liniște și fără de preocupare de
 cele vădute și esperiate acolo, de re-
 sultatele obținute și de nevoile, cari
 sunt de lecut. Fără îndoială, că Es-
 posiția industriei de casă a fost par-
 tea culmăntă și mai atractivă a tu-
 turor serbărilor de acolo. Deși aran-
 jată în pripă, cu ce s'a găsit la înde-
 mână, ea totuși ni-a dovedit ce bogății
 ipense și tesaurie neprețuite as-
 und lașile și modestele odăi ale țe-
 ranilor noștri.

Și totuși a lipsit de acolo partea
 cea mai mare a produselor de casă
 românesce, — căci ce au spus Făgă-
 rășenii nu era portul și produsul pro-
 priu dis al Oltencelor de baștină, ci
 al bobelor de peste Olt. Au lipsit bră-
 nenele cu ale lor produse admira-
 bile. Ce aveau espuse trocărițele și
 săcelenele, nu era nimic produs al
 mânilor lor, deși săcelenele și brăne-
 nele lucrăză mult pentru comerț și
 piața indigenă și de esport. În loc de
 brocatele de mătăasă, noi am fi dorit
 să vedem acolo diferitele modele de
 postavuri, dimie și pănură făcute de
 ele, straietele și săricele de diverse cu-
 lori și genuri. Au lipsit în mare parte
 bănașenele, crișenele, maramureșenele,
 năsăudenele și tărnavenele etc. etc.
 cu produsele casnice ale lor. S'a es-
 pus mai mult numai ce s'a putut ac-
 vira în grabă.

Și cu toate aceste Esposiția ne-a
 desvilit lucruri mari — și produse ad-
 mirabile de industrie de casă — ale unei
 industrii încă primitive, în fașă așa
 dicend, „care însă este o industrie
 destul de importantă, căci ea alimen-
 tază un popor de 10 milioane de Ro-
 mâni și 2—3 milioane de neromâni“,
 deci este destul de importantă, ca să
 nu poată fi desconsiderată.

Tocmai acea Esposiție improvi-
 sata în grabă trebuie să ne deschidă
 ochii la mare și mic, bărbați și fe-
 mei la ceea-ce avem, ce ne lipsesce,
 ce se poate încă scote din ea și unde

să punem umărul și încăt să diri-
 gem producțiunea și pe producători,
 ca și pe consumatori. În privința a-
 căsta avut'a loc vr'un schimb de ve-
 deri între factorii competenți? Noi nu
 scim.

Bine a fost reprezentată și sec-
 țiua băncilor cu diferitele ei modele și
 singrafe despre numărul și împărțirea
 băncilor pe regiuni și comitate, re-
 verimentele capitalurilor lor etc. Ra-
 portul biuoului delegațiunei băncilor
 și o monografie mai detaliată a băn-
 cilor, dau toate informațiunile necesare
 asupra gestiunei fie-căreia din ele.
 Asupra acestora voim să insistăm aș
 ceva mai pe larg.

Dacă este să privim numai su-
 perficial la sporul numărului institu-
 telor, urcarea și dublarea capitaluri-
 lor, reverimentelor, fiind toate în de-
 plină dezvoltare și progres, trebuie
 să ne bucare faptul înființării lor, ca
 cea mai puternică armă a consolidă-
 rei noastre lăuntrice. Dacă însă voim
 să privim lucrurile mai de aproape și
 în raport cu trebuințele reale ale
 poporului nostru, atunci vom ave
 câte unele reflecțiuni de făcut. Eu
 din parte-mi am așteptat cu nerăb-
 dare să pot participa la întrunirea
 directorilor de bancă pentru a fi lă-
 murit și eu asupra diferitelor cesti-
 uni, cari mă ocupă și preocupă de
 zile, și se pot auzi și vedea pă-
 rerile și esperiențele altora, în spe-
 cial ale omenilor de afaceri — nu ale
 teoreticianilor. Era deci o adunare a
 frunzașilor între frunzașii români și
 cei cari dau tonul și impulsul întregi
 activității economice a poporului
 nostru de dincoace de munți. Mă aș-
 teptam să ved discuții interesante,
 întinșându-se asupra diferitelor tre-
 buințe ale poporului nostru din par-
 tea omenilor practici și de afaceri
 după ținuturi și regiuni, stare socială
 și economică tare diferită.

Căci necesitățile și nevoile să-
 ténului nostru de pe Tera Oltului,
 Valea Streiului, Jiului, nu se pot iden-
 tifica cu ale celor de pe Crișuri și cu
 ale celui de pe pustele Ungariei și Bă-
 natului, din pământul cel mănós
 al comitatelor Torontal și Cenad, nici
 ale celui din Varmeghii, fost ioba-
 gi până mai ieri alaltăeri și lipsit de
 cultura și posibilitatea de a-se instrui
 și lumina, cu ale celui din săsime, fost
 țeran mai mult seú mai puțin liber și
 cu exemple dilnice de o cultură și
 civilizațiune vechie înaintea ochilor.

Partea etnografică a predominat
 asupra părții pur practice. Nimic
 afară de o conferență bunișoră asupra
 Politice de Lombard a d-lui Ion I.
 Lăpădatu. Congresul directorilor băn-
 cilor e compus mare parte din ad-
 vocați, protopopi și preoți și câți-va
 notari pensionați, tot persoane, cari
 nici unii, nici alții nu s'au prea inde-
 letnicit până eri alaltăeri cu cestiu-
 nile economice și cu comptabilitatea.
 În loc de discuțiuni înfocate înălță-
 toare de inimă pro și contra după di-
 feritele nevoi locale și basate pe es-
 periența de până aci, — toate s'au
 petrecut ca la adunările generale ale
 acțiunilor ori-cărei bănci, unde se

întrunesc ómeni de totă mâna, cari
 prin sculare seú indicare de mâni își
 dau consimțământul lor. În cazul de
 față cei dela „Albina“ dădeau tonul,
 ér ceilalți făceau mai multe pe
 spectatori pasivi. — Discuția se
 învêrtia mai cu seú asupra comp-
 tabilității a revisorilor esperți și,
 sistemisărei pensiunilor pentru func-
 ționarii de bancă, unde pôte ar fi
 fost mai nimerită propunerea de a-se
 da o mai bună dezvoltare sciințelor
 economice în seminarii și preparandii,
 ca elevii absolvenți ai lor să nu iasă
 cu totul neorientați și agramați în
 cestiunile economice când pășesc în
 viața practică. Apoi aplicarea de ab-
 solvenți ai școlilor comerciale la toate
 băncile fără deosebire, cari au invê-
 țat bine comptabilitatea și au făcut
 și ceva practică.

Mărturisesc, eu am eșit din cele
 două ședințe cu sentimente foarte varii,
 și pôte ca mine vor mai fi fost și
 mulți alții. Pôte că cele ce doriam
 și așteptam eu să ved discutându-se,
 nu se potrivesc la o întrunire a di-
 rectoilor băncilor și ar fi fost la lo-
 cul lor numai într'un eventual con-
 gres economic convocat adhoc.

Asire ocașională în privința unui
 acord anglo-rus. Corpondentul țiarului
 »New-York Herald« la Petersburg, care
 are bune raporturi cu ministrul afacerilor
 străine, află din isvor sigur, că situația
 Angliei permite aș regelu Eduard să facă
 primul demers pentru a aduce o înțele-
 legere între Anglia și Rusia în cestiunile
 asiatiche. După primele demersuri ale An-
 gliei în acest sens, bunăvoința Rusiei de
 a intra în negocierii serioșe, se va mani-
 festa imediat. Avansurile făcute de Rusia
 vor înlesni negocierile și se pôte spera în
 succesul deplin al realizării acestei înțe-
 legeri. Acestă depeșă a țiarului »New-York
 Herald« provăcă mare senzație în cercurile
 diplomatice.

Reactivarea cabinetului Fejervary.

Sâmbătă seéra s'a ținut o consfătuire
 confidențială la baronul Fejervary. Au par-
 ticipat numai membrii guvernului. Consfă-
 tuirea s'a învîrtit în jurul situațiunei po-
 litice. Fejervary a comunicat colegilor seú
 din ministeriu, că imediat după redeschi-
 derea dietei (adî Marți 10 Oct.) va urma
 noua numire a guvernului. Miniștri actuali,
 decât vréu, pot se-și mențină portofoliile.
 Toți s'au declarat pentru, afară de minis-
 trul de agricultură György Endre.

Interesant este ceea-ce scrie „Neue
 Freie Presse“ despre noul guvern reactivat.
 În țiuva în care Fejervary va fi numit
 din nou, dice foia vienesă, situația se va
 schimba cu desăvîrșire. Până acum coaliția
 era cu totul sigură, că pôte se formeze
 imediat guvernul, decât renunță la limba
 de comandă. Siguranța această dispăre însă
 îndată-ce coróna va aproba programul lui
 Fejervary. Prin această Coróna pășesce pe
 o cale, care nu duce spre coaliție, ci toc-
 mai în direcție contrară. Programul noului
 guvern nu pôte fi altul, decât a face se se
 amâne crisa până când va căștiga o ma-
 joritate parlamentară. E o încercare foarte
 grea, foarte periculósă și dubie această. Căci
 experiența dovedesce, că guvernele nepo-
 pulare și cu concesiuni multe, pot ajunge

la mai puțin, decât guvernele populare cu
 concesiuni puține. Și coaliția numai de aci
 înainte trebuie să începă campania cea mai
 puternică în contra guvernului.

Fără limba de comandă coaliția ar
 puté să guverneze 6 luni. E foarte nesigur
 apoi, decât peste 8 luni ar puté să vină
 la guvern cu limba de comandă? Coaliția
 n'a vrut să tolereze guvernul provisor
 ex-parlamentar. Acum însă va urma în
 Ungaria un guvern cu desăvîrșire ex-
 parlamentar, care își alege ca basă a ac-
 tivității sale *disolvarea parlamentului*. Crisa
 se va invenina astfel foarte tare. Un mi-
 nisteriu-Fejervary definitiv, cu program
 politic independent și care vestesce votul
 universal, crează o stare nouă foarte se-
 riosă. Coróna s'a apêrat până acum contra
 unor anumite pretensiuni ale majorității,
 fără de a trage la îndoială dreptul ma-
 jorității de a forma guvern. De aici înainte
 însă coróna va lua rolul *ofensivei* și pôte
 să încerce formarea unei noué majorități.
 În această înăsprire a contrastelor *vina o*
pörtă coaliția, care a pus pe domnitor în
 stare de *asediu*, ca peste tot se nu pôtă
 numi un guvern și astfel se fie forțat a
 ceda în toate. Coaliția a calculat foarte rău.
 Ea a creșut, că Regele nu pôte numi gu-
 vern — dér Maj. Sa a numit pe Fejer-
 vary. Coaliția a creșut, că cheltuelile co-
 mune nu se vor puté acoperi — dér mi-
 nistrul comun de înănșe Burian primesce
 punctual în fie-care lună din Ungaria
 partea acesteia la cheltuelile comune. Coa-
 liția a creșut, că va aduce în încurcă-
 tură pe guvern, și étă că funcționarii își
 primesc regulat lefile, în țéră e liniște și
 ordine. Fejervary a prezentat domnitoru-
 lui programul seú; ceea-ce Fejervary do-
 resce dela domnitor, pôte să dobîndescă
 numai *peste cadavrul majorității actuale*.
 Nu s'a luat încă o decisiune, dér domni-
 torul, așa se vede, a fost căștigat.

Crisa.

(Politica pentru limba de comandă. — Cestiunea
 naționalităților.)

De Ludovic Mocsary.

(10)

(Fine.)

Ei bine, noi nu voim să trăim ca na-
 țiune numai de adî pe mâne, trebuie să ne
 gândim și la viitor, și încă și la viitorul
 îndepărtat. Se nasce întrebarea, prin ce
 mijlôce socotim noi a ne valora asupra
 colțului sud-estic al Europei, căci numai
 despre acesta pôte fi vorba, pentru-ca
 ideia imperiului, firesce numai prin dobân-
 direa de influență și în forma de întovă-
 rășire, să devină realitate? La această se
 răspunde: Prin mijlocirea culturai euro-
 pene. Cultura maghiară să fie aceea, după
 ale cărei forme se se desvôlta acolo cul-
 tura! În măsura, în care se desvôlta acea
 cultură, cresce și influența maghiară. — O
 combinațiune cam nebulósă și fantastică.
 Despre cultură încă se pôte dice, că n'are
 pâr. Cultura e cultură și ca atare e un ce
 internațional, și nu scie de frontiere. Cum
 s'ar puté face, ca popórele acelea să nu
 se adapte la isvórele originale, ci se ape-
 leze la noi ca la agenți ai culturai? Un
 exemplu: Românii, Sêrbii, Bulgarii, Bosni-
 acii de ce se nu se străduiesc a ceti pe
 Shakespeare și Molière în originalul en-
 glez și frances mai bucuos, decât în tra-
 ducerea academiului maghiare? Eu socot,
 că influența maghiară și raporturile de a-

lianță cu poporele de la Dunărea de jos, în alt chip s'ar pute înjgheba.

Nu este exclusă posibilitatea, că Rusia scosă din Asia răsăritenă se va întorce la vechiul său amor, la Balcani și Constantinopol. Chiar de s'ar ucide Țarul și s'ar extirpa într-o familie, Rusia tot are să rămâie o masă uriașă, și ceea ce este foarte important, o masă unitară nedismembrată, care nu se poate imagina să trăiească vr'odată după sistemul constituțional și parlamentar, așa rămâne deci o putere uriașă absolutistă. Istoria universală ne învață însă, că pe lângă absolutism, ori-ce popor este ca părechea aceea de căsătorii, care negăsindu-și fericirea la vatra sa, caută a se distra în afară de căsnicie. Rusia se va năpusti erăși asupra Dunărei de jos și asupra tuturor popoarelor balcanice, căutând a răsplăti serviciile ce i-s'au făcut în războiul contra Turcului prin aceea, că acum le va înghiți ea însași.

Să șicem, că va începe cu România. Sufletul celor trei milioane de Români, ce locuiesc pe teritoriul Ungariei se va cutremura vedând ce sorțe îi așteptă pe frații lor din regatul român și trei milioane de membrii ai națiunii politice ungare vor solicita de la ceilalți concetățeni ai lor, să sară în ajutorul României. Statul nu va pute rămâne impasibil față cu ceea ce o parte atât de însemnată a cetățenilor săi va cere, și această nu va servi de cât spre indemn, ca să îndeplinească ceea ce și de altmintre reclamă politica corectă, adică să nu lase ca elementul român să fie cutopt de cel slav. Căci nici-odată nu s'a tăgăduit nici dintr'o parte, nici din cealaltă, nici chiar în toiul conflictelor celor mai acute, anume că Români și Maghiarii sunt avertați unii la alții în apărarea contra slavismului. Din contră, se poate întâmpla și aceea, că Rusia, vrând să începă o operă radicală, va voi să isprăvescă în tătăi cu Ungaria, decât nu pentru alt motiv, dăr pentru ca la spatele Galiciei, pe care o va incorpora, să nu aibă o rezistență primejdiosă. Ei bine, atunci România că trei milioane de frați români, cari trăiesc pe teritoriul ungar, sunt în primejdie de a ajunge sub cnut.

Intreb acum, ore asemenea sentimente nu sunt apte de a influența în mod decisiv rapoartele internaționale? Ore nu este un element fundamental al raportului de alianță frăcesă și prietenescă internațională faptul, că *țera în care locuiesc în masse conaționali de ai noștri nu se poate considera de cât pe jumătate ca țera străină?*

Să luăm pe Sărbii, cari sunt națiunea cea mai însemnată și conducătoare în Balcani. Sărbii tot așa îi iubesc pe »Svabi«, cum îi iubim noi pe »Nemți«. Li-e frică de ei, ca și nouă, fie că se prestează în hipostaza austriacă, fie în cea din

imperiu german. Sărbii sunt geloși vedând că Svabii și-au pus piciorul în Bosnia și nu le este necunoscută nici aspirația insațiabilă pangermană: die Cultur nach Osten zu tragen. Frica acesta a devenit cu totul acută la Sărbii, de când soldatesca austriacă nici nu-și mai poate tănuia năzuința sa spre Salonic. Și ore n'avem și noi cea mai hotărâtă repulsiune contra acestei năzuințe? Ore aceste sentimente și această gelozie comună nu sunt basa frăcesă a unui raport mai strins internațional? La acesta mai adaugem, că pe teritoriul Ungariei locuiesc un milion de Sărbii, pe cari îi fulgeră drept în inimă vedând, că din colo sunt amenințate interesele de existență ale conaționaliilor lor. Milionul acesta de Sărbii îi vor indemnă mai ales pe Maghiari, să începă o acțiune pentru apărarea intereselor comune.

Ungaria însă numai atunci va pute da fie României, fie Sărbilor din Balcani sprijinul ce-l pot aștepta de la ea, ca de la statul cel mai însemnat între statele mai mici din sudost, decât va fi mare și puternică. Și ca să fie așa, firesc este necesar, ca Ungaria să nu fie atacată și zăticnită în integritatea ei teritorială, în consistența sa istorică și națională. Sprijinul unei Ungarii independente și puternice în potrive panslavismului și pangermanismului este mai prețios pentru Români și Sărbii, de cât decât ar reuși cu ajutorul dușmanilor lor cei mai primejdioși a rupe teritorii din Ungaria și a face prin această impotență pe aliații lor firesci.

Aceste li-se sugerează prin exigențele situațiunii, a căror sciință, spune Ludovic Kossuth, se numesce politică. România și bărbății conducători ai Sărbilor au atată minte, să vadă lămurit aceste rapoarturi și să scie, care pôte să fie unica pedecă în calea realizării acestor exigențe. Adevărat, că atât dincoace cât și dincolo vedem fanatismul elementelor extreme, incapabile de chibzuire, cărora trebuș să li-se sustragă hrana. Din parte-ne să nu le dăm motiv, pentru-ca sentimentele apinse peste povețele celor mai înțelepți și peste politica corectă internațională. Dăr de gēba le scotem acestea în relief, decât în România și în Balcani mereu se aude strigătul de alarmă, că în Ungaria vrēu să nimicescă pe toți Români, Sărbii și Slovaci, pentru-ca să înjghebeze statul național unitar al lui Banffy. Să-și tragă de sēmă deci aceia, cari pe cât de ușuratic, pe atât de lipsiți de conșiență vrēu să concureze la premiul cel mare al patriotismului, lucrând la înăsprirea conflictului cu naționalitățile*)

Broșura lui Mocsary a tradus'o în parte și »Tribuna« din Arad. De câteva zile reproduce însă consecuent traducerea noastră, fără să indice s'vorul.

Partidele și redeschiderea dietei.

Azi, Marți, se redeschide dieta ungară în nisce împrejurări politice interne mult mai incurcate, decât acele când s'a închis la 15 Septembrie. De la memorabila audiență de 5 minute, în care șefilor coalițiunii li-s'au comunicat cunoscutele condiții din ultimul Coronei, situațiunea politică s'a agravat și conflictul între Corone și majoritatea coaliționistă a luat un caracter serios și primejdios.

În prējma redeschiderei dietei tōte partidele unguresci au ținut erī conferențe, în cari s'a discutat asupra situațiunii și s'a stabilit atitudinea de urmat față cu eventualitățile, ce vor urma în decursul ședinței de azi. Multă bătaie de cap le causază celor din coalițiune mai ales eventualitatea amănării din nou a dietei, în care cas ei nu vor pute să-și realizeze hotărērea, ce au luat, de a pune în stare de acuzare guvernul Fejervary. Un rescript regesc de amânare, cu care ministrul președinte se va prezenta azi în fața camerei, va zădărnici la tot cazul »dreptul« majorității de a ajunge la cuvânt asupra acestei chestiuni, adică de a trage la răspundere guvernul »ilegal«.

O minoritate a partidului independentist a accentuat și până acum, că nu trebuie să se țină sēmă de rescriptul regal de amânare, contrasemnat de un guvern care a demisionat și care nu mai pōte fi responsabil; cu atât mai puțin, decât acest rescript se dă fără contrasemnare ministerială. Un astfel de rescript, dīc ei, ar purta pecetea absolutismului pe față. Dieta să nu se supună, deci, și să rămână întrunită. Părerea acesta nu e împărțită însă de factorii normativi ai partidului, căci în cazul când s'ar proceda după tipicul elementelor extreme indicat mai sus, s'ar justifica acuzarea, că majoritatea parlamentară a pășit pe terenul revoluțiunii, presupunându-se unui ordin venit din părea purtătorului Coronei.

Să vedem însă, ce s'a întâmplat în decursul zilei de ieri.

Comiteul diriguitor al coalițiunii a ținut erī la orele 10 a. m. o conferență pentru a stabili atitudinea de urmat în ședința de azi. Contele Iuliu Andrassy și-a prezentat elaboratul, ce-l va recomanda dietei spre primire în cas când camera va fi din nou amănată. Comitetul a rugat pe Andrassy, ca acest proiect să-l cetescă însuși după eventuala cetire a rescriptului de amânare. Proiectul de protestare al lui Andrassy a fost cetit de contele Albert Apponyi în conferența partidului independentist, ce s'a

ținut tot erī după amiazi. Conferența l'a luat cu unanimitate la cunoscință.

Cu mare încordare se aștepta rezultatul conferenței de ieri a partidului liberal. Se răspândise șvonul, că în decursul conferenței aderenții lui Kristoffy se vor ridica în contra contelui Tisza din cauza articolelor ce le-a publicat acesta în cestiunea votului universal. Conferența s'a ținut la orele 6. Contele Tisza a rostit un discurs, în care a declarat, că crede absolut necesar a-se documenta, că *partidul nu aprobă procederea guvernului*, și a declara, că repetițiile amănării ale dietei stau în contrast cu constituția. S'a ocupat Tisza și cu reforma electorală, declarând, că numai de aceea a luat poziție contra votului universal, fiind-că criza constituțională e un pericol secundar față cu pericolul, ce-l conține sufragiul universal plănuir de Kristoffy.

Cu privire la criză însăși, nu se aude nimic nou. Majestatea Sa n'a decis încă asupra programului-Fejervary. Se dă ca pozitivă scirea, că azi se va amâna camera pe timp de o lună și va urma reactivarea cabinetului Fejervary.

Un jubileu al Regelui Carol.

Joi, 22 Septembrie v., o delegațiune a l-ului regiment de dragoni de Hanovra Nr. 9 din armata prusiană a sosit la Sinaia spre a felicita pe Regele Carol cu ocazia jubileului de 25 ani ca șef al acestui regiment și să-i mulțumescă pentru darul ce a trimis cu prilegiul acestei aniversări. Delegațiunea era compusă din locotenent-colonelul *Iochmus*, comandantul regimentului, căpitanul *Guioneau* și locotenentul *Koch*.

La dejunul de gală, ce s'a dat în castelul Peleş în onōrea membrilor delegațiunii, Regele Carol a ținut următorul toast:

»Simt o deosebită plăcere de a pute saluta în mijlocul nostru deputațiunea regimentului Meu de dragoni prusian, și sunt foarte recunoscător Majestății Sale Imperatului și Regelui, supremului Vostru Șef, de a fi încuviințat să Mă felicite cu ocaziunea jubileului Meu de 25 ani, ca Șef al regimentului. Tot-d'o dată exprim cele mai vii mulțumiri pentru fromosul al-bum care Mi l-ați adus ca dar.

»Amintirea zilei de 30 August 1880, când ilustrul defunct, Imperatul Wilhelm-cel-Mare, Mi-a conferit al 9-lea de Dragoni, este adēnc întipărită în inima Mea și sunt foarte mândru de a fi, apr-pe de o jumătate veac, strins unit cu glorioasa armată prusiană.

»Neuitat Imi va rămâne timpul ce l-am petrecut în mijlocul ei, timp care Mi-a dat ocaziunea de a prețui strălucitele ei calități, cari au întemeiat mărirea Germaniei.

»Indelungatele Mele rapoarturi cu armata prusiană sunt o cheazăie de sinceră Mea simpatie pentru regimentul Meu de dragoni, care pōte fi asigurat, că căl-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Săracii și bogații.

De Grazia Deledda.

»Signor Franzi, Signor Franzi!« striga o fetiță săracă, oprindu-se înaintea ușei unei vile albe.

Un om bătrân cu barba căruntă, îmbrăcat în nisce haine, a căror stofă nu se mai pute cunoște de multele petece cu cari erau preserate, zimbea când auzi pe copilă strigând numele »Signor Franzi«, mort deja de un lung șir de ani.

Cineva însă totuși îi deschise ușa.

— Ce voesci? întrebă o voce tînără.

»Signor Franzi!« răspuse copilă, întinzând un pahar murdar spre crepătura ușei. »Mama a spus... mi-a spus, să-i dai puțin oțet, decât voesci să-i faci un bine; fratele meu s'a lovit la cap... și îi trebuie oțet, ca să-i spele rana.«

O mână delicată albă luă în primire paharul gol și murdar, pentru a-l înapoia

peste câteva momente fetiței, plin cu oțet roșu.

»S'a rănit tare fratele tău?«

»O! are o rană atât de mare... atât de cumplită...«

»Veți și te du acuma« — răspuse persoana de după ușă, și imitând vocea copilă, adaus: »Sciu eu bine, că oțetul v'ă trebuie pentru salată. Er tu, când nici nu ți-ai deschis încă bine ochii, începi să minți și spui la minciuni mai mari decât tine!«

»Dumnețeu să-ți răsplătescă binefacerea!« răspuse fetița, fără a băga în sēmă dojana, și după puține clipe dispărū în amurgul, ce se întinsese peste stradă.

Bătrânul în hainele petecite, care stătea la o parte, se luă schiopătând după fetiță, sprijinit pe un băț și ținând în mână stângă o mică legătură învilită în sdrențe.

»Acestia sunt omenii săraci!« își dīse el în gând. »Decă nu voiți găsi la ei adăpost peste nopțe, apoi unde să mē odihnesc? Numai săracul ajutorază pe cel sărac, acesta a spus'o și Christos.«

Copilă se opri înaintea unei colibi

sărăcăciose pe malul riului. Se inserase și se făcuse rēcōre. Luna se înălța pe bolta cerescă între plopii înalți și pleșuvi, cari arătau spre cer ca nisce degete uriașe. Vre-o doi copii, ședând strînși lângă olaltă într'o luntriță, ce plutea în mijlocul riului, își petreceau strigând, pentru a asculta răspunsul echoului.

Fetița se opri în loc și asculta șgomotul copiilor. Bătrânul se opri deasemenea.

Copiii din luntriță întrebau echoul riului: Cum se facem, ca să furăm?

»Să furăm!« răspuse echoul.

»Bun sfat!«, își dīse în gândul său bătrânul.

Copila intră în colibă, bătrânul după ea. Privind în jurul său observă, că interiorul colibei corēspunde pe deplin exteriorului săracăcios. Acesta însă nu-l neliniști, căci era convins, că locuitorii colibei îi vor da adăpostul dorit.

»Ce voesci?« îl întrebă scurt și nepretinos o femeie slabă și palidă, care era ocupată cu pregătirea mănărei.

»Da-ți-mi sălaș pentru nopțea acesta!«

se rugă bătrânul. »Sunt un drumeț sărac și nōpțea e atât de rece...«

»Pentru ce nu-ți cauți sălaș în casa bogaților? De pildă colo la familia aceea bogată?« îl întrebă femeia arătând spre locul unde se afla vila cea albă.

»Mi-s'a spus, că proprietarul a murit deja de mai mulți ani, și că veduva ar fi cam șgărcită... și deci n'am îndrăsnit. Mi-am dīs atunci, că numai săracul va da săracului adăpost...«

Dicēnd aceste, intrară în colibă doi dintre copiii ce petrecuseră în luntrița din mijlocul riului, urmați de un om înalt, îmbrăcat în haine murdare și rupte.

»Ce vrea acesta aici?« se rēsti bătratul nou venit cătră femeie.

»Sălaș pentru nōpțea acesta!« răspuse femeia.

»Numai un păcel pentru această nōpțe se rugă bătrânul. De-ale mănărei mi-am adus... Sunt bătrân, nōpțea e rece și sunt de 10 cēsuri pe drumuri.«

»Afară cu tine! Afară!« răcni bătratul.

Bătrânul, care de ostenit ce era dea-

